

UitGids

donderdag 18 maart t/m woensdag 24 maart 2010



podium

door Ali Pankow

Mensen kruipen uit gootsteenputjes, komen kronkelend vanuit de televisie of duiken zelfs op vanuit de buik van een ander. Het kan allemaal gebeuren in een voorstelling van de van oorsprong Zweedse theatermaker Jakob Ahlbom (1971). Vrijdagavond staat hij met zijn nieuwste voorstelling *Innenschau* in het Arsenaaltheater in Vlissingen.

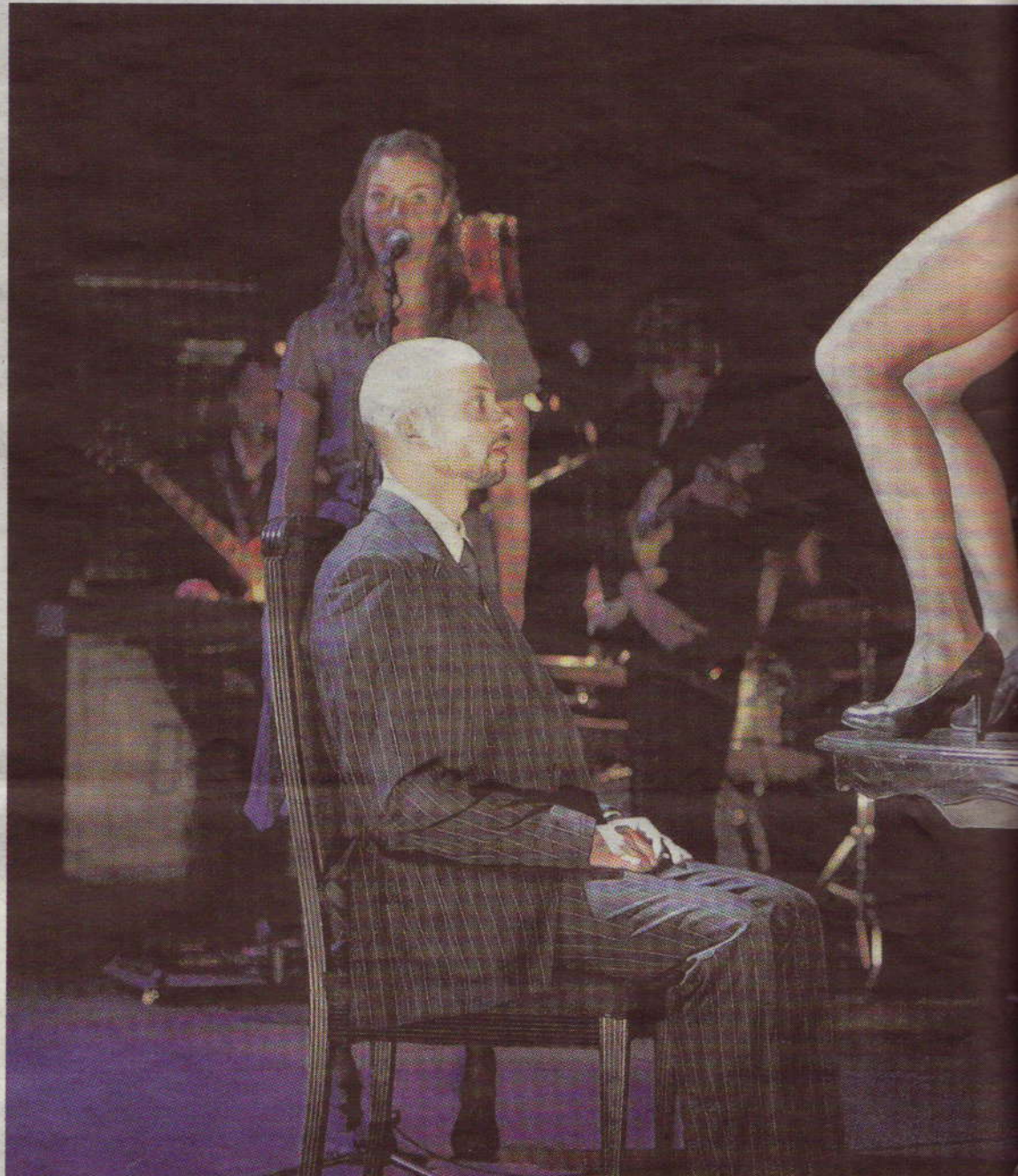
Hoe is zijn genre te omschrijven? „Dat is niet in één zin uit te leggen. Het is fysiek en visueel theater. Ik maak het vanuit mijn eigen belangstelling voor psychologische problemen en dilemma's. Het onderbewuste dat mensen drijft tot de manier waarop ze met elkaar omgaan, fascineert me en dat probeer ik in mijn voorstellingen te laten zien”, vertelt Ahlbom. Hij kwam in 1993 naar Nederland om met Warner van Welly (voorbereidende theatermaker bij de Dogtroep) te gaan werken. Al heel snel voelde hij de behoefte zich te specialiseren en koos voor de mime-opleiding aan de Hoge School voor de Kunst in Amsterdam. „Een acteursopleiding was geen optie aangezien ik de Nederlandse taal niet goed genoeg beheerste.” Ahlbom heeft via de mime-opleiding zijn weg in de theaterwereld duidelijk gevonden. In 1998 ontving hij de Top Naeffprijs voor de meest veelbelovende student.

Hij werkte met inspirerende theatermakers als Karina Holla, Alex d'Electric, Roy Peters, de PeerGroup/ZappSnacks en Orkater. Sinds 2000 werkt hij onder zijn eigen naam. Hij kan inmiddels bogen op enkele spraakmakende producties: *Lost*, *Vielfalt*, *De Architect*. En nu dus *Innenschau*. Ahlbom neemt daarin een kijkje in de menselijke ziel. Dat gebeurt met een mix aan dans, mime en acrobatiek. Zijn voorkeur voor magie, goochelkunst en special effects is overduidelijk. In *Innenschau* graven de mensen steeds dieper in elkaars ziel. Om uiteindelijk te ontdekken waar ze altijd al bang voor waren: achter de blik van de ander ligt niets anders meer dan een afgrond verscholen, waarin je jezelf

met gemak kan verliezen. „Ik wil steeds vernieuwend bezig zijn en mezelf uitdagen. Ik wil mensen een theatrale ervaring bieden die boven een realistische ervaring uitstijgt en daarom dingen laten zien die niet iedereen kan”, zegt Ahl-

bom. Hij laat zijn publiek graag puzzelen hoe de gebeurtenissen zich kunnen voordoen. Hij maakt daarbij onderscheid tussen 'intellectueel' en 'gevoelsmatig' begrijpen. „Als er te veel wordt uitgelegd hoe het werkt in de voorstel-

ling kan dat de gevoelsmatige ervaring teniet doen”, zegt Ahlbom. Films van David Lynch en van Stanley Kubrick bieden hem een belangrijke inspiratiebron. „Kubrick gaat verschillende stijlen aan met zijn films maar je ziet toch



Scène uit de voorstelling *Innenschau* met live-muziek van Alamo Race Track.

Ahlbom houdt ook van acrobatiek



foto Stephan van Hesteren

steeds zijn handtekening door zijn cinematografie en stilering." Fysiek en beeldend theater kenmerkt zich vaak door collageachtige, fragmentarische voorstellingen. „Ik probeer juist een verloop met oorzaak en vervolg te creëren,

maar het is eerder een logica zoals die zich in een droom kan manifesteren dan het verloop van zaken in de werkelijkheid. In plaats van alleen fragmentarische spanning, schep ik juist ook grotere lijnen in het verhaal”, zegt Ahlbom. Hij

kan zich goed vinden in een uitspraak van de Franse filregisseur Jean-Luc Godar: „Een goed stuk moet een begin, midden en einde hebben, maar niet noodzakelijkerwijs in die volgorde.”

Bij *Innenschau* wordt lang niet alles uitgelegd. De voorstelling doet vooral een beroep op de verbeelding. Aanvankelijk een te groot beroep, volgens de recensies na de première. „Daarop heb ik de voorstelling nog rigoreus omgegooid. Volgens de kritieken was het verhaal te complex en moest het publiek veel te ver zoeken. Ik heb het verhaal vereenvoudigd en het ritme van de voorstelling verbeterd.” Ahlbom werkt met vakmensen met een specifieke dansachtergrond, die tevens over een grote fysieke controle beschikken. „Ik weet vooraf met welke mensen ik een voorstelling ga maken of ik zoek ze er speciaal bij. Dat is van belang voor het maakproces. De special effects bedenk ik ook vooraf. Ze zijn mede bepalend voor de vormgeving. Een belangrijke bijdrage daarin levert Daniel Ament, die vanaf het begin de scenografie maakt.” Ahlbom put zijn inspiratie voor een deel ook uit eigen ervaringen en uit non-fiction boeken over onderbewuste drijfveren en diverse vormen van communicatie. In dit verband noemt hij ook de naam van Jacques Lacan (1901-1981), psycho-analiticus die de theorieën van Freud in Frankrijk introduceerde en daar een geheel eigen visie op losliet. Een belangrijk aandeel aan *Innenschau* levert de band Alamo Race Track. De bandleden zijn als muzikanten en spelers volledig geïntegreerd in de theatrale lijn van de voorstelling. Jakop Ahlbom maakt volgend seizoen de overstap naar de grote zaal. „Daar staan ons meer ruimte en technische middelen ter beschikking, zodat we snellere wisselingen kunnen maken. Dat is nu in de kleinere zalen soms behoorlijk moeilijk.”

Vrijdag 19 maart, Arsenaltheater, Vlissingen, 20.15 uur.